

Smešnica.

Dobro poldne, mati! imate že gibanice pečene? — bara neki tujec Klincovo ženo, ki je vsa ogorela stala pred pečjo, v kateri je gorelo kakor da bi hotla konja peči. Imeli so ta dan terilje pri hramu, kadar se navadno zadnji cverk mesa mora skuhati, in še kcoj pogača biti, ako bi veljalo pint melje sto goldinarjev. Žena je za tote gladavne goste pripravljala južino. Pogače je že imela zamešene v kernici v hiši na klopi poleg tople peči, in polno kropjačo mesa je kuhala, da je še polovica klobase gledala iz lonca. Al žalostna je bila gospodinja; že na licu se ji je poznalo, da ima kaj posebno težkega na sercu.

Kaj pa vam je, ljuba mati! — pravi dalje mož v priklet stopivši — da se tak kislo deržite? Vam je le prasica zmetala, ali vam kruh noče kipeti?

Oh, ne delajte se norca; meni se ne ljubijo burke; jokala bi se raje, ker mi serce hoče počiti. Samo enega sinka sem imela; ljubeznjiv je bil Tonček moj, da nobeden tako; al še tega mi je zaklala smert, — da bi jo vran odnesel! — Odkod pa vi stric pridete? Kaj dobrega prinesete?

Jaz pridem naravnost iz drugega sveta, in vam prinesem lepo pozdravljenje od vašega sina Tončka, po katerem tako milo jočete. Bodite veseli; njemu se prav dobro godi — to mi je rekel vam povedati.

Kaj pravite, kaj? Sem li dobro zastopila? Kaj res kaj veste od mojega Tončka, ki je umerl?

Še enkrat vam povem; serčno pozdravljenje sem vam prinesel od njega.

Kaj ga poznate? — reče kmetica, pozabi ogenj v peči, skoči proti pragu, da bi tujca za roko zgrabila od veselja in mu pogledala bliže v lice.

Se vé da, dobro ga poznam; oba spiva v eni postelji in vsaki dan po južni jezdiva na sprehod; res ljubeznjiv fant je; že komaj čakam, da pridem spet k njemu.

Ali res? Vi pridete sopet do njega? Za božjo voljo, ali je res? povejte!

Da, da, da! Že sem se naveličal kakor v mlinu desetkrat ravno tisto reč ponavljati.

Žena vsa zamišljena stoji nekoliko časa pred tujcom, potlej pa vzdigne ponižno roke in reče: „Ljubi, zlati možek, jaz bi vas močno rada prosila nekaj, pa skoro si ne upam. Bog vam bo lepo povernil, če uslišite mojo prošnjo. Ali bi ne hteli mojemu dragemu Tončku kaj sabo vzeti? Hočem vas dobro plačati.“

Zakaj pa ne — reče tujec — vem, da mu bo prav ljubo.

Ženka prinese lep štor mesa, celo perhko pogačo in mošnjico evenkečega dnarja.

Nate! to mu dajte — reče — za dnarje naj si kupi kupico dobrega vinca, in bode naj dobre volje.

Tujec shrani vse v svojo torbo, kar mu je žena dala, se v Tončkovem imenu zahvali, in pobere pete, ko bi ga veter odnesel.

Kmali potem pride njeni mož domú, ki je gnal sivca h kovaču. Komaj da merše zažene v štaló, mu že žena prileti naproti, in mu začne pripovedovati od veselja, kakošno srečo je imela, in kaj vse je poslala Tončku na uni svet.

Ali te je čapla pičila, neumna baba! — zareži mož — kaj si napravila? Kakšen je bil uni slepar, in po kateri stezi je mahnul? hitro povej, da grem za njim, in mu sterem glavo, gerdemu potepuhu!

Bodi čeden, ljubi mož! — reče žena — privoši sinku, kar sem mu poslala.

Ne bernkaj dalje — nora buča! — naerzal te bom s kontarom, da se ti bodo vidile bele rebra, če mah ne poveš. Berzo hočem na svojega sivca sesti; pripeljal ti bom go-ljufa nazaj, da boš sama vidila, kako te je opeharil.

Ne jaz, ampak ti si nor; idi za njim; tù doli je šel — reče žena in pokaže stezo, po kateri je mahnul tujec.

Mož sede na konja, ga šukne pod vamp, in jezdi od hiše, da so iskre letele od novih podkev.

V tem se je obdarovani tujec v bližnjem lesu dobro najedel z mesom in perhko pogačo, in veselega obraza je rašil po žepu svetle krone. Al ker se ni čutil varnega, se obleče v drugačno oblačilo, ki je imel shranjeno v runcu na herbtu, in si dene zeleno vejo za škerlak. Ko pa že vidi nekega moža sem po stezi naglo jezdit, da se je prah motal okoli njega, se nasloni na brezo in mirno čaka človeka, ki vès čmern jezdi proti njemu.

Oho oče! kam se vam tako mudi? Imate li sekucijo, da tako hitro jahate revno kljuse?

Ali niste vidli, prijatel! — bara kmet — nikogar po toti poti iti? — in mu pove od konca do kraja, kaj se je zgodilo domá.

Kakošen pa je bil uni zvejanec? — bara tujec.

Sivo suknjo, na levem lakti raztergano, kosmato kapo in nemške hlače je imel; tako mi je žena povedala.

Že prav; vidil sem ga, še ne dolgo, ravno malo pred vami se je obrnil tukaj po toti ozki stezi.

Ali res?

Živa resnica je, verjemite mi.

Mož to slišati udari po kobili, da se je dlaka zakadila, pa komaj trikrat skoči, mu pade klobuk z glave, in ves odert po licu pride nazaj prosit unega človeka, da bi mu poderzal konja za malo časa; on bo raji peš uderl za go-ljufom, ker po tej stezi ni mogoče jezdit.

Že prav; to vam iz serca rad storim — reče tujec — in prime za ujzdo. Kmet smukne v les, da bi ga zajec ne bil ulovil, tujec pa sede na konja, in zdirja ž njim, da mu je suknja ravno stala. Kmet preletava po šumi (gojzdu), da bi si skoro oči staknil, pa nikogar ne vidi in nikogar ne sliši. Ves spehan pride na staro mesto. Al skoro bi ga bila omamica poterla na tla, ker ne tujca ne konja ne najde. Zdaj se mu odprejo oči, in vidi, da tudi on je prekanjen.

Ves klavern kima proti domu. Žena na pragu stoji in ga bara: kje pa konja imaš?

Oh, prav si imela, ljuba ženka — reče osramoteni mož — da si Tončku kaj poslala; tudi mene so boljše misli obšle, in ker si mu ti že pogačo, mesa in dnarja poslala, sem mu še jaz konja poslal, da bo na unem svetu jezdaril lastnega konja in se ne bo martral z drugimi merhami!

Fr. Šrol.

V spomin Vodnikov.

3. svečana.

Po zemlji noč svoj tamni plajš razvije;
Med trumo zvezd posveti luna blede,
Na zemljo Krajne žalostno pogleda;
Jo vidi, — solza ji obraz oblije.

V zvoniku kladvo uro tri odbije —
Ne zdihaš Krajna več; ti žal beseda
Ne pride 'z ust; sercé ti up poseda, —
Rodil se mojster ti je poezije!

Nadušen vbera strune lire svoje,
S Triglava k delu dóma vab' sinove,
Boj'vati kliče jih vednosti boje.

O mojster pevcov! Mile strune Tvoje
Poslušal ves zamaknjen sem glasove:
Za njé darujem Ti ponižno svoje!

F. G.